Datum raad	28 september 2023	Zaaknummer	2425582
Datum college	19 september 2023		
		Portefeuille	Ruimtelijke ordening en infrastructuur J.T. van Burgsteden
Onderwerp	Bestemmingsplan Dorpshart Eerde		

Samenvatting
De raad heeft op 16 december 2021 het bestemmingsplan Dorpshart Eerde vastgesteld. Tegen dit besluit zijn beroepen ingediend bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (de Afdeling). Op 30 augustus 2023 heeft de Afdeling een tussenuitspraak gedaan en de raad de gelegenheid geboden om binnen een termijn van 20 weken de door de Afdeling geconstateerde gebreken te herstellen. Met dit besluit wordt voldaan aan de uitspraak van de Afdeling.

Relatie met programmabegroting en/of Mijlpalen van Meierijstad
Mijlpalen voor Meierijstad, hoofdstuk 4.

Behandeling in commissie
-

Ontwerpbesluit gemeenteraad
De raad stelt het – naar aanleiding van de tussenuitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State van 30 augustus 2023 - als bijlage bij dit besluit behorende herstelde bestemmingsplan ‘Dorpshart Eerde’ vast.

Waarom naar de raad
De raad is op grond van artikel 3.1 van de Wet ruimtelijke ordening bevoegd tot het vaststellen van bestemmingsplannen.

Aanleiding
Op 16 december 2021 heeft uw raad het bestemmingsplan ‘Dorpshart Eerde’ vastgesteld. Met dit bestemmingsplan wordt de herbestemming van een deel van de Heilige Antonius Abtkerk en de nieuwbouw van een basisschool, kinderopvang en appartementen mogelijk gemaakt.

Tegen uw besluit zijn beroepen ingesteld. Deze beroepen zijn op 29 juni 2023 door de Afdeling behandeld. De Afdeling heeft op 30 augustus 2023 een (tussen)uitspraak gedaan. De uitspraak is als bijlage 1 bij dit voorstel gevoegd. Kortheidshalve wordt uw raad voor de inhoud van de volledige uitspraak naar de bijlage verwezen.

De Afdeling heeft – naar aanleiding van hetgeen de Afdeling onder 5.3, 5.4, 6.1 en 7.3 heeft overwogen – geconcludeerd, dat de raad het besluit van 16 december 2021 in strijd heeft genomen met de artikelen 3:2 en 3:46 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb).
Daarbij heeft de Afdeling op grond van het bepaalde in artikel 8:51d van de Awb opgedragen om de geconstateerde gebreken in het voornoemde besluit binnen een termijn van 20 weken te herstellen. Met onderhavig besluit geeft uw raad uitvoering aan de uitspraak van de Afdeling.

Argumenten

<u>Ten aanzien van overweging 5.3:</u>

Uit de uitspraak: *5.3. Partijen zijn het erover eens dat de kerk, het heilig hartbeeld aan de voorzijde van de kerk en het aan de kerk gebouwde patronaatsgebouw gemeentelijke monumenten zijn. De raad heeft toegelicht dat hij de besluiten tot aanwijzing van deze objecten als gemeentelijk monument met de daarbij behorende redengevende omschrijvingen tot nu toe niet heeft kunnen vinden in het archief van de gemeente. De raad weet daarom niet precies welke aspecten van de kerk ertoe hebben geleid dat de kerk is aangewezen als gemeentelijk monument. Daarom weet de raad ook niet precies wat de te beschermen gemeentelijke monumentale waarden zijn van de drie objecten, inclusief de nagelvaste interieuronderdelen daarvan. Mede als gevolg daarvan heeft de raad niet onderzocht in welke mate de kerk, en in het bijzonder de te beschermen gemeentelijke monumentale waarden daarvan, door het bestemmingsplan kunnen worden aangetast. Daardoor heeft de raad ook niet beoordeeld of hij de aantasting van de monumentale waarden de kerk aanvaardbaar vindt.*
De enkele stelling van de raad dat de kerk een gemeentelijk monument blijft, is onvoldoende om aan te nemen dat de monumentale waarden van de kerk door het bestemmingsplan niet aangetast worden. Het bestemmingsplan maakt namelijk de verbouw van de kerk en gebouwen aan de kerk mogelijk, waaronder ook het tussenlid en ook ter plaatse van het bouwvlak op het stuk grond tussen het bestaande kerkgebouw en het patronaatsgebouw.

Over de Bouwhistorische Verkenning van Dewitte Architecten overweegt de Afdeling dat er voor de raad geen wettelijke verplichting bestaat om dit rapport ten grondslag te leggen aan het bestreden besluit.

Omdat de raad niet kenbaar heeft onderzocht wat de te beschermen gemeentelijke monumentale waarden van de kerk, inclusief het heilig hartbeeld en het patronaatsgebouw, zijn en in hoeverre die waarden door het bestemmingsplan worden aangetast en de raad niet heeft beoordeeld of deze aantasting aanvaardbaar is, heeft de raad het bestreden besluit in strijd met artikel 3:2 van de Awb niet met de vereiste zorgvuldigheid voorbereid en in strijd met artikel 3:46 van de Awb niet deugdelijk gemotiveerd. In zoverre slaagt het betoog.

Naar aanleiding van deze overweging heeft de raad onderzocht wat de te beschermen gemeentelijke monumentale waarden van de kerk, inclusief het heilig hartbeeld en het patronaatsgebouw zijn, of en zo ja in hoeverre die waarden door het bestemmingsplan worden aangetast. Daarnaast heeft de raad beoordeeld of deze aantasting aanvaardbaar is.

De te beschermen gemeentelijke monumentale waarden:
De Heilige Antonius Abtkerk en kruisbeeld (heilig hartbeeld), alsmede het patronaatsgebouw zijn aangeduid als MIP pand en zijn bij besluit van 5 oktober 1998 door het college van B&W (van de voormalige gemeente Veghel) aangewezen als gemeentelijk monument.
De redengevende beschrijving van de monumenten is opgenomen in de 'Monumenten-herinventarisatie en Selectie' van de voormalige gemeente Veghel (d.d. januari 1992, aangevuld/gewijzigd d.d. januari 1993 en november 1993).
De redengevende beschrijving en waardestelling is weergegeven in bijlage 19. In hoofdzaak gaat het om de vorm en architectuur van het neogotische kerkgebouw uit 1871-1872 van architect H. van Tulder.

Van belang zijn in het bijzonder:
- De aanwezigheid en afleesbaarheid van de historisch gegroeide ruimtelijke structuur rond het object;
- Gaafheid van het object in zijn algemeenheid of als ensemble (in dit geval het ensemble met het kruisbeeld en patronaatsgebouw);
- Gaafheid in onderdelen/details;
- Ruimtelijk, stedenbouwkundig of landschappelijk belang;
- Architectuur-historisch belang;
- Het gebruik van ambachtelijke vaardigheden of bijzondere technieken.

Hierbij is aangegeven dat de kerk een ensemble vormt met het kalkstenen kruisbeeld daterend uit de periode 1920-1930 en toegeschreven aan J. Custers.

In de redengevende beschrijving is geen melding gemaakt van nagelvaste interieur onderdelen welke monumentaal zijn. Het omliggende erf en beplanting rondom de kerk zijn niet als monumentaal aangemerkt behoudens enkele monumentale bomen. Het omliggende erf en groenstructuur zijn wel als 'waardevol' aangemerkt op de gemeentelijke Groene Kaart. Voor het omliggende erf, groen en inrichtingsstructuur is een passende bestemming gegeven in de vorm van de bestemmingen 'Groen' en 'Verkeer'.

De monumentale bomen inclusief groeiplaats hebben een dubbelbesestemming gekregen met hieraan gekoppeld een vergunningstelsel om bij ingrepen een nadere afweging te kunnen maken gebaseerd op een effectenstudie.

Het in eclectische stijl opgetrokken patronaatsgebouw dateert van circa 1900. De beschreven waarden betreffen ook hier de buitenkant en architectuur van het gebouw waarbij is aangegeven dat het kerkhof tot de karakteristieke omgeving van het gebouw behoort.

Mogelijke aantasting van de te beschermen monumentale waarden ten gevolge van het bestemmingsplan:
Doordat het bestemmingsplan het mogelijk maakt dat er nieuwbouw tegen de noordwestelijke zijde van de kerk wordt gerealiseerd bestaat er kans dat de gemeentelijke monumentale waarden van de kerk worden aangetast. Het bestemmingsplan heeft naar het oordeel van de

gemeenteraad niet tot gevolg dat de te beschermen gemeentelijke monumentale waarden van het heilig hartbeeld en het patronaatsgebouw worden aangetast.

Met betrekking tot de mogelijke aantasting van de monumentale waarden van de kerk overweegt de raad als volgt:
De ontwikkeling draagt bij aan een passende nieuwe invulling van het kerkgebouw waarbij de cultuurhistorische en monumentale waarden van de gebouwen en het ensemble, zoals omschreven in de redengevende beschrijving, betrokken zijn bij de afweging om tot herbestemming te komen. Er zijn gedurende het planvormingsproces diverse overleggen met de welstands- en monumentencommissie gevoerd en hun adviezen zijn betrokken bij de gemaakte keuzes voor zowel de functionele als ruimtelijke kaders die in de onderhavig bestemmingsplan een doorvertaling hebben gekregen, waaronder de maat en schaal van de nieuwbouw en aansluiting op de bestaande monumentale kerk. Het advies van de gecombineerde kamer van Monumenten en Welstand van de gemeente is toegevoegd als bijlage 20 van de bij het bestemmingsplan behorende toelichting. Zo blijven met het plan de hoofdkenmerken zoals beschreven in de redengevende beschrijving (pagina 41 van bijlage 19, toegevoegd aan de toelichting) van het monumentale object behouden. De hoofdvorm en hoofdstructuur van de kerk blijven duidelijk herkenbaar. Door het terugliggende bouwvlak (tussen de monumentale kerk en de nieuwbouw) ontstaat er een duidelijke overgang tussen oud en nieuw. De toegestane bouwhoogte van het tussenlid blijft relatief bescheiden ten opzichte van de hoogte van het middenschip van de kerk. Deze hoogte wordt aanvaardbaar geacht. De elementen uit de redengevende omschrijving zijn derhalve betrokken bij de planvorming en hebben geresulteerd in een positief advies van de gecombineerde kamer van Monumenten en Welstand ten aanzien van de herbestemming van de kerk en directe omgeving in zijn algemeenheid en voor woningen in een gedeelte van de kerk in het bijzonder.

Met de ontwikkeling wordt leegstand, verval en eventuele sloop van de kerk voorkomen. De conclusie van het advies is dat op hoofdlijnen positief wordt geadviseerd dat de commissie van mening is dat voor het behoud van het monument op de lange termijn, (eigentijdse) aanpassingen aan het monument noodzakelijk zijn. De nieuwe functies zijn niet rechtstreeks passend binnen het ontwerp van een kerk (in zijn algemeenheid), waardoor wijzigingen aan de kerk noodzakelijk zijn en optreden. Het behoud van de kerk voor de gemeenschap en als onderdeel van het verhaal van Eerde acht de commissie echter het meest belangrijk. In het advies is dan ook een afweging gemaakt tussen de cultuurhistorische en monumentale waarden van de kerk en directe omgeving in relatie tot het herontwikkelingsplan van de kerk naar een multifunctioneel bouwwerk met daarin wonen, een kinderdagverblijf, een basisschool en een openbaar toegankelijke (Maria)kapel.

Specifiek over het toestaan van appartementen in de kerk (niet zijnde de kapel) is aangegeven dat de commissie vreest dat de belevingswaarde van de kerk onevenredig wordt aangetast. Er is een uiterste poging gedaan voor het vinden van een alternatieve locatie van de woningen. Er is gebleken dat een alternatieve locatie niet mogelijk is. Dit heeft met name te maken met het programma voor de overige functies en beperking van het ruimtebeslag in het park. Daarnaast zijn de woningen in de kerk noodzakelijk voor de financiële uitvoerbaarheid van het plan. Ook is aangevoerd dat het niet bebouwen van delen van de kerk gevolgen heeft voor de bouwfysica, waaronder akoestiek ventilatie en BENG. De gebruiksmogelijkheden van het kerkgebouw komen dan onder druk te staan. Er is een afweging gemaakt tussen de aantasting van de belevingswaarde van de kerk (aan de binnenzijde) tegenover het behoud en onderhoud van de kerk op de lange termijn. Het toestaan van maximaal 3 appartementen op de verdiepingen

in de kerk wordt vanuit het belang van het behoud van het kerkgebouw in zijn uiterlijke verschijningsvorm op langere termijn passend geacht.
Gelet op het bovenstaande tast de herbestemming en de hierbij mogelijk gemaakte bouw- en gebruiksmogelijkheden de cultuurhistorische- en monumentale waarden van de kerk, patronaatsgebouw en het heilig hartbeeld niet onevenredig aan en acht de gemeente in het kader van behoud van de kerk de voorgestane herbestemming aanvaardbaar. Wel zullen voor aanpassingen aan de monumenten in alle gevallen omgevingsvergunningen moeten worden aangevraagd voor het aanbrengen van wijzigingen in of aan het monument. In dat kader wordt een bouwplan getoetst aan de impact op de monumentale waarden van de monumenten.
Het aangehaalde advies van de gecombineerde kamer wordt door de raad onderschreven en integraal overgenomen, mede als nadere motivering met betrekking tot de vraag of de aantasting van de monumentale waarden van de kerk aanvaardbaar zijn.

Ten aanzien van overweging 5.4:

Uit de uitspraak: *5.4. Over het betoog van [appellante sub 3A] en de Stichting over het heilig hartbeeld overweegt de Afdeling als volgt. Het heilig hartbeeld heeft in het bestemmingsplan de bestemming "Verkeer - Verblijf". Binnen die bestemming is het monument niet toegestaan. De raad heeft op de zitting toegelicht dat hij niet de intentie heeft gehad om het heilig hartbeeld niet positief te bestemmen. Omdat de raad zich in zoverre op een ander standpunt stelt dan hij in het bestreden besluit heeft gedaan en niet is gebleken dat gewijzigde omstandigheden hiervoor aanleiding hebben gegeven, is het bestreden besluit wat betreft het heilig hartbeeld niet met de vereiste zorgvuldigheid voorbereid. Het bestreden besluit is ook op dit punt genomen in strijd met artikel 3:2 van de Awb. Ook in zoverre slaagt het betoog.*

Naar aanleiding van deze overweging heeft de raad alsnog binnen de bestemming Verkeer – verblijf een specifieke aanduiding opgenomen ten behoeve van het heilig hartbeeld. In het bestemmingsplan is de aanduiding ‘specifieke vorm van verkeer – monumentaal beeld’ op de verbeelding opgenomen. In de regels is alsnog in artikel 5.1 onder k het bestaande monumentale beeld benoemd. De bescherming van de monumentale waarden van het heilig hartbeeld is nader geregeld in het toegevoegde artikel 5.4 (omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden).

Ten aanzien van overweging 6.1:

Uit de uitspraak: 6.1. *Op de zitting heeft de raad erkend dat het de bedoeling was om in het meest zuidelijke gedeelte van de kerk appartementen mogelijk te maken. Daarom is op de verbeelding aan dat gedeelte van de kerk de aanduiding "maximum aantal wooneenheden: 16" toegekend. Ingevolge artikel 3.1, aanhef en onder b, van de planregels mag het aantal woningen binnen de bestemming "Gemengd" niet meer bedragen dan 16 en mogen de woningen uitsluitend binnen die aanduiding worden gerealiseerd. Artikel 3.6.1, aanhef en onder a, van de planregels maakt het mogelijk om in afwijking van artikel 3.1, aanhef en onder b, van de planregels maximaal 25 woningen binnen het bestemmingsvlak te realiseren. Bij die afwijkingsbevoegdheid is geen beperking opgenomen inhoudende dat de woningen alleen in het zuidelijke gedeelte van de kerk mogen worden gerealiseerd. Op de zitting heeft de raad bevestigd dat het zijn bedoeling was om alleen ter plaatse van het gebied waaraan de aanduiding "maximum aantal wooneenheden" is toegekend, woningen toe te staan. De raad heeft daarom iets anders toegestaan dan wat hij heeft beoogd. In zoverre is de wijzigingsbevoegdheid uit artikel 3.6.1, aanhef en onder a, van de*

planregels daarom in strijd met artikel 3:2 van de Awb niet met de vereiste zorgvuldigheid voorbereid. Het betoog slaagt.

Naar aanleiding van deze overweging heeft de raad een wijziging aangebracht in artikel 3.6.1, onder a. De raad heeft daarbij het toevoegen van extra woningen uitsluitend toegestaan binnen de aanduiding 'maximum aantal wooneenheden'. Binnen het overige deel van het bestemmingsvlak is wonen niet toegestaan.
Daarbij is - in het belang van de bescherming van de monumentale waarden van het kerkgebouw - in artikel 3.6.1, onder g aanvullend opgenomen dat indien er woningen worden toegevoegd er rekening dient te worden gehouden met de cultuurhistorische en monumentale waarden van het monument zoals vastgelegd en omschreven in de als bijlage 19 (behorende bij de toelichting op het bestemmingsplan) opgenomen redengevende beschrijving van het monument.

Ten aanzien van overweging 7.3:

Uit de uitspraak: *7.3. Over de bestrating onder boom ID1 overweegt de Afdeling als volgt. Aan de boom inclusief de kroonprojectie is op de verbeelding de aanduiding "Waarde - Monumentale en beeldbepalende bomen" toegekend. Op grond van artikel 8.3.1 van de planregels is het niet verboden om ter plaatse van deze aanduiding verharding tot 10 m2 aan te brengen. In de BEA is beschreven dat het binnen de kroonprojecties van de beuken niet is toegestaan om verharding aan te brengen. De raad heeft niet toegelicht waarom hij desondanks 10 m2 bestrating binnen de kroonprojectie van beuk ID1 aanvaardbaar vindt. Het enkele feit dat het vorige bestemmingsplan ook 10 m2 bestrating mogelijk maakte binnen de kroonprojectie van beuk ID1, maakt niet dat de raad niet hoeft te motiveren waarom het aanvaardbaar is om ondanks de BEA bestrating binnen de kroonprojectie toe te staan. Het besluit is daarom in zoverre onvoldoende gemotiveerd. In zoverre slaagt het betoog.*

Naar aanleiding van deze overweging besluit de raad artikel 8.3.1 van de regels te wijzigen, in die zin dat ook voor het aanbrengen van een verharding met een oppervlakte van maximaal 10 m^2 een aanlegvergunning van burgmeester en wethouders is vereist. In dat verband is in artikel 8.3.1, onder b de tekst "zulks indien de oppervlakte van de aan te brengen verharding meer bedraagt dan 10 m^2 geschrapt.

Kanttekeningen
Bovenbeschreven aanpassingen met betrekking tot het bestemmingsplan worden nog getoetst door de Afdeling, waarna er een einduitspraak in deze procedure volgt. Met deze einduitspraak zal het bestemmingsplan ook al dan niet onherroepelijk zijn geworden.

Communicatie
De bekendmaking van de vaststelling van het herstelde bestemmingsplan wordt na het besluit van de raad volgens de wettelijke voorgeschreven wijze geplaatst in het digitale Gemeenteblad. De initiatiefnemer worden hierover geïnformeerd. Het besluit wordt gepubliceerd op www.officielebekendmakingen.nl en in het Gemeenteblad Meierijstad. Op de gemeentepagina in de plaatselijke krant wordt mededeling gedaan van deze bekendmaking.
Het besluit en het herstelde bestemmingsplan wordt tevens – ten behoeve van de einduitspraak - aan de Afdeling, alsmede naar de betreffende appellanten toegezonden.

Participatie
Niet van toepassing.

Duurzaamheid
Niet van toepassing.

Financiële toelichting
Niet van toepassing.

Planning
In de uitspraak van de Afdeling is bepaald, dat de raad 20 weken de tijd heeft om de door de Afdeling aangegeven gebreken te herstellen.

Rechtsbescherming
De raad moet de Afdeling en de Stichting en [appellante 3A] de uitkomst meedelen en een eventueel gewijzigd of nieuw besluit op de wettelijk voorgeschreven wijze bekendmaken en meedelen. Het door de raad te nemen besluit hoeft niet (opnieuw) overeenkomstig afdeling 3.4 van de Awb te worden voorbereid.
De Afdeling zal daarna einduitspraak doen.

Monitoring en evaluatie
Niet van toepassing.

Bijlagen
1) Uitspraak van Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State d.d. 30 augustus 2023;
2) Het naar aanleiding van de uitspraak van de Afdeling d.d. 30 augustus 2023 herstelde bestemmingsplan ‘Dorsphart Eerde’ d.d. 13 september 2023 (de wijzigingen/aanvullingen ten opzichte van het bestemmingsplan ‘Dorpshart Eerde’ d.d. 16 december 2021 zijn door -middel van een gele markering aangeduid).

Onderliggende documenten
-

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van de gemeente Meierijstad,

De secretaris,	De burgemeester,
Drs. M.G.C. Wilms –Wils RA	ir. C.H.C. van Rooij

De raad van de gemeente Meierijstad,

Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 19 september 2023,

Gelet op artikel 3.1 van de Wet ruimtelijke ordening,

Besluit gemeenteraad:
De raad stelt het – naar aanleiding van de tussenuitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State van 30 augustus 2023 - als bijlage bij dit besluit behorende herstelde bestemmingsplan ‘Dorpshart Eerde’ vast.

Aldus besloten in zijn openbare vergadering van 28 september 2023

De raad voornoemd,

De griffier,	De voorzitter,
A.F.J. Franken MSc	ir. C.H.C. van Rooij